

VICE-PRESIDENCE,
MINISTRE DE LA CULTURE,
DE L'ENSEIGNEMENT SUPERIEUR,
DE L'ENVIRONNEMENT,
DU FONCIER ET DE L'ARTISANAT,
en charge des relations avec les Institutions

Pape'ete, te 06 nō tiunu i te matahiti 2023

'Ōrero 'āvarira'a i te fa'a'ite'itera'a 'aufaufēti'i i Puna'auia

Tāvana 'oire nō Puna'auia

E Shan Sei Fan vahine,

Te fa'atere nō te pū fatura'a fenua

Te mau rautī ato'a

Tātou i 'āmui mai

'Ia ora na,

E fa'ahiahia rahi tō'u i te ti'ara'a atu i mua iā 'outou na i teie po'ipo'i nō te 'āvari i teie fa'aite'itera'a o te mau papara'a tupuna.

'Ia 'ite mai 'outou, rave rahi mau ta'o i fa'a'ohipahia na e tō tātou mau tupuna. 'Ua tātarahia mai te reira e te mau vāna'a o te Fare Vāna'a.

Te 'aufaufēti'i : o te papara'a iā i tō tātou mau tupuna. E parau iā tātou : *tē 'aufaufēti'i nei tātou.*

Te 'aufau : o te tāpe'ara'a iā o te hō'ē hāmara ānei, ope ānei, o tē fa'aha'amana'o maira ē mai iā'u nei te papara'a e tae atu ai i te metua 'e fa'ahope atu ai i te tupuna. E pure ato'a tahi aura'a o te 'aufau, e pure e ta'uhia i te mau Atua.

Te fēti'i : o te 'utuāfare iā, 'oia ho'i te feiā i tā'aihia i te pito hō'ē. 'E 'o Ti'i, e 'ere ānei te ta'ata mātāmua i ta'oto iā Hina, te matameha'i o te nūna'a Mā'ohi ? I te ha'amo'ara'ahia te ta'o **Ti'i**, i ma'irihia ai te mau nana'ora'a rā'au ānei, ōfa'i ānei, to'a ānei i teie i'oa.

I fa'aoti ato'a na tō tātou mau tupuna i te firifiri 'aufau i te i'oa tupuna 'ūmere **Meremere hua'a** 'e **Papa hua'a** nō te fa'ahiti i te **papa ni'a** 'e te **papa raro**.

I mua na, i te fare 'Āpo'ora'a Rahi, i tūtava na vau i te tumu parau o te papara'a tupuna 'e tae noa atu i te mau parau nō te tau tahito 'e te tumu parau o te fatura'a fenua iō tātou nei.

E ono 'āva'e i te maoro, 'ua toro tō'u tari'a i te feiā ato'a i rohi nō te ha'apu'era'a i te mau parau tahito, i te pae ihoā rā o te fatura'a fenua.

Auē te faufa'a 'e te fāna'o ē !

'Ei hi'ora'a 'aita te mau puta tīvira, tī'ā'auhia e te Hau Farāni, e vai i te fare ha'avāra'a i pāroru maita'ihia, nō te iti o te vāhi vaira'a. 'O mua atu ā'ia te mau parau tīvira, 'aita roa atu i fa'a'āpī-noa-hia a'e a tahi 'ahuru matahiti i teie nei, nō te iti o te feiā rave 'ohipa. 'e te tūha'a moni a te Hau Farāni. E mea faufa'a ho'i teie mau parau nō te haapāpū i te tā'amura'a o te ta'ata i tōna fenua. Tē ti'aturi nei au ē, e 'imihia te rāve'a nō te ha'amaita'i i teie mau 'ohipa ha'apu'era'a faufa'a. 'O tā'u ia e tūtava.

'Ua fa'aara-ato'a-hia mai au ē, tei te ara te tahi pae o tō tātou 'ā'ai, tō tātou 'ā'amu, tei Aix-en-Provence i te pū vaira'a tauiha'a faufa'a tahito nō te ara moana, te ANOM.

Tei reira ato'a ihoā'ia te tahi pae o tā tātou faufa'a i te pae o te fatura'a fenua mai te mau parau tāniuniura'a fenua, mai te mau parau faufa'a ato'a a te mau notēra, tō tātou 'aufaufēti'i. E 'imi au i te mau rāve'a ato'a ma te tauturu a te Hau Farāni, 'ia ho'i mai tō tātou 'ā'ai iō tātou iho...

Tē hina'aro ato'a nei au e fārerei roa i te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Ronetona nō te fa'aho'i mai i te mau parau faufa'a ato'a a te London Missionary Society i ni'a i tō tātou nūna'a, noa atu e parau hōho'a noa, e'ere i te parau tumu.

E hoa here mā, 'outou i tae mai, te mau rautī ato'a, te fa'atere vahine, e te mau 'aihua'a, 'eiaha 'ia mo'ehia :

E nūna'a hō'ē tātou, te nūna'a Mā'ohi

Hō'ē noa o tō tātou fenua, te fenua Mā'ohi

'O tātou te tāvini o te nūna'a Mā'ohi.

'Ia maita'i i teie mahana, 'ia ruperupe teie fa'a'ite'itera'a i ni'a i te tahua Vaireu nei.

Vaireu i te fenua fāri'i, tē fāri'i ma te reureu, i reira ho'i e humehia ai i te maro nō te mau fa'aotira'a faufa'a nō te nūna'a nō Manotahi.

Tei mua noa atu te ava TUATAMIRO, ava herehia e te ari'i POHUETEA, 'e te pū i ma'iri i tōna ra i'oa i ni'a i te mata'eina'a ra nō PUNA'AUIA.

Māuruuru